

**OLIMPIADA DE ȘTIINȚE SOCIO-UMANE
ETAPA NAȚIONALĂ
2024
DISCIPLINA PSIHOLOGIE**

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I TÉTEL

30 punct

A k pzelet nem m k dhetne a besz d nélkül, hiszen a besz d teszi lehet v  a gondolatok  s k pzetek szelekt v felid z s t. Elemezze szaknyelven a k pzeletet és a besz det, a k vetkez  támpontok alapján:

- a. végezze el a két lelki folyamat általános bemutatását;
- b. mutasson rá egy összefüggésre a képzelet és beszéd között;
- c. mutassa be a képzeletnek, illetve a beszédnek a gondolkodás és memória működésében játszott szerepét;
- d. szemléltesse példával a két lelki folyamat jelentőségét a személyiségfejlődésben a kamaszkorban;
- e. szemléltesse példával, hogy a mesterséges intelligencia használata hogyan befolyásolja a képzelet és beszéd fejlődését!

II TÉTEL

35 punct

Elemezze az emberi pszichikum tudatszintjei és az érzelmi folyamatok közötti kapcsolatot az alábbi támpontok alapján:

- a. mutassa be Sigmund Freud személyiségről alkotott elméletét;
- b. világítsa rá, hogy az emberi pszichikum tudatszintjei hogyan vesznek r szet a kétfajta felsőbbrendű érzelmi folyamat megnyilvánulásában;
- c. szemléltesse egy-egy példával, hogy a tudattalan hogyan befolyásolja az emóciókat, illetve az indulatokat!

III TÉTEL

25 punct

Elemezze legtöbb két oldalon, megfelelő szaknyelven, az alábbi szövegben bemutatott személyiségprofil!

„Thomas Gradgrind a brit kapitalista társadalom tipikus terméke. Véleménye szerint a természet minden teremtményét,  gy az emberi természetet is, egy nagyon precíz  rt kssk la szerint mérik, mérlegelik, értékelik, amelyben a vagyon növelésére leghasznosabb dolgoknak a legmagasabb az  ra. Minden megvásárolható és eladó: a munka, a társadalmi helyzet, az érzések.

- Minden körülmények között hagynod kell, hogy a tények irányítsanak és uraljanak, mondta az  r. Reméljük, hogy hamarosan létrejön a tények tanácsa, amely t nytan csosokb l áll, akik arra kényszerítik az emberiséget, hogy a tények és csak a tények nepe legyen.  r kre sz m zni kell a képzelet sz t. Haszontalan. Egyetlen használati tárgy vagy d szit  sem lehet ellentmondásban a tényekkel.

(...) Helyesírás, etimológia, szintaxis, prozódia, életrajz, csillagászat, földrajz, ének és mintarajz – mindezt képes volt kir zni jéghideg ujjairól. Mindent tudott a világ összes vízgyűjtőjéről (bármelyikről), minden nép történelméről, ismerte az összes folyó és hegy nevét, ismerte az összes ország termékeit, erkölcseit és szokásait, határait és pontos elhelyezkedését.

(...) Mr. Gradgrind olyan elégedetten jött haza az iskolából, amennyire csak lehetett. Az ő iskolája volt, és azt tervezte, hogy példaértékűvé teszi. Azt akarta, hogy minden diák példaképként szolgáljon, akár csak a fiatal Gradgrindek, akik mind példaképek voltak. Halkan, szelíden szólt a diákokhoz, türelmesen meghallgatta problémáikat, de következetesen alkalmazta a törvényt, mindig ragaszkodott a rendhez és fegyelemhez. Nevelési céljaitól nem tántorította el semmi.

A közösségben alapembernek tartották és nagyra értékelték higgadt beszédmodoráért, és azért, mert mindig pontosan azt mondta, amit gondolt. Soha nem haragudott, és békességet árasztott. Gondolatait mindig érvekkel támasztotta alá, és másoktól is ugyanezt várta el.

Szisztematikusan gondoskodott gyermekei oktatásáról, ugyanezen elv szerint: „Az értelem (mint tudod) az egyetlen olyan képesség, amelyet az oktatásnak meg kell céloznia.”

(...) Később ráeszmél, hogy saját lányát éppen ez a merev nevelés tette tönkre. A gazdag Boundbery feleségeként nem tudja, mi a szerelem, de gyorsan megismeri a gyűlöletet. A világhoz és az élethez való viszonyulási módjának a szörnyű következményeit a férje szenvedni el.

A gyermekei iránti szeretet arra készíti, hogy áthágja saját elveit. Gradgrind filozófiája sorozatos kudarcot szenved; egymás után ismeri meg a félelmet, az elvakult atyai szeretetet, amely arra készíti, hogy megpróbálja megmenteni lányát a *Tény* engesztelhetetlen következményeitől. "

(Charles Dickens: Nehéz idők)